

Rudolf H a v e l

* 21.9.1911 Praha

Historik českého písemnictví 19. a 20.století se speciálním zaměřením na textologii a literární lexikografii.

Pochází z rodiny hospodářského správce šlechtických, císařských a posléze státních statků, která 1911-15 žila v Řepici u Strakonice a v Doksanech, 1915-22 na Konopišti u Benešova, 1922-27 v Židlochovicích u Brna, od 1927 ve Velkých Pavlovicích u Břeclavě. Gymnázium začal H. navštěvovat 1922 v Benešově, 1922-25 zajížděl za studiem do Brna, pak do Hustopečí. Po maturitě /1931/ studoval na filozofické fakultě brněnské univerzity obor čeština, němčina; žák A.Nováka, B.Havránka a R.Jakobsona /abs.1936; dizertační práce Březina a Schopenhauer uznána 1939 A.Novákem, obhájena 1945/. Jako středoškolský profesor působil 1936-37 v Brně, po vojenské prezenční službě /1937 - duben 1939/ v Litovli, 1941 se natrvalo přestěhoval do Prahy. Zde pracoval do 1948 v Kanceláři Slovníku jazyka českého při ČAVU, 1948-71 v Ústavu pro českou literaturu /1948-52 ČAVU, od 1952 ČSAV/ jako jeho zakládající člen a dlouholetý vědecký tajemník.

Osou mnohostranné literární činnosti R.H. byl vždy zájem o literaturu jakožto svébytně organizovaný jazyk. Toto zření slovesnosti skrze slovo způsobilo, že se H. speciálně zabýval literární epochou s akcentovaným momentem jazykovým /obrození/,

velkými tvůrci českého literárního jazyka, zejména "básníky" mezi prozaiky /Březina; Němcová, Olbracht, Vančura/, textologií praktickou /velká řada edic, mezi nimi několik korespondencí/ i teoretickou /sb. Editor a text/ a koneckonců i překládáním poezie náročné jazykové výstavby /Poe, Rilke, Morgenstern/. Analogií k určujícímu vidění literatury v jejím materiálu je H. prvořadý badatelský zájem o to, co tvoří materiál literární historie, tj. o obsažné a spolehlivé biograficko-bibliografické zmapování národního písemnictví. Rozhodující účastí na jistých kolektivních dílech /Dějiny české literatury 2, Slovník českých spisovatelů aj./ stal se H. jedním ze zakladatelů české literární lexikografie.

Bibliografická část

PSEUDONYMY, ŠIFRY: Reval, Ruvel; R.H., RH, rh, -rh-.

PŘÍSPĚVKY in: Akord /1946-47/; Česká literatura /od 1954; 1975 Moskevský deník I.Olbrachta, s edicí/; Český jazyk /1951/; Český jazyk a literatura /1969, 1980/; Dějiny a současnost /1966/; Dějiny české literatury 2 /1960: Soupis spisovatelů/; Jazykový koutek Čs.rozhlasu. První výběr /sb., 1949/; K jazyku a slohu našich klasiků /sb., 1954/; Klub čtenářů /1957/; Krásná literatura /1964/; Eliška Krásnohorská /sb., 1947/; Kultura /1958, 1962/; Kulturněpolitický kalendář 1966 /1965/; List /1947-48/; Listy filologické /1949 Březina a Schopenhauer/; Literární archiv /1966 Shakespeareův Král Lear v překladech z doby národního obrození; 1971 Zápisky K. Havlíčka z l.1842-44, Brixenské zápisky K.Havlíčka;

1973-74 Ze vzájemné korespondence J.Jungmanna a A.Marka,
Doplňk ke korespondenci A.Marka/; Literární noviny /1953,
1967/; Litovelský kraj /1939-41/; J.Mukařovský: Kapitoly
z české poetiky 3 /1948: Bibliografie J.M./; Národní umělec
Ivan Olbracht 1882-1952 /1956/; Naše řeč /1949-55; 1950 K pře-
kladům Puškinovým, 1954 Olbrachtovo zpracování Bidpajových
bajek/; Naše věda /1947-48/; Obrana lidu /1953/; Oesterrei-
chisches biographisches Lexikon 1815-1950 /díl 4 - 8/; Památ-
ník k 65.výročí reálného gymnázia v Litovli /sb., 1966/; Poc-
ta F.Trávníčkovi a F.Wollmanovi /sb., 1948/; Poznámky a vy-
světlivky /1955/; Právo lidu /1945/; Rudé právo /1965/; Sbor-
ník Národního muzea v Praze, řada C /1962 Básně V.Č.Bendla
věnované A.Pokorné, s edicí; 1957; 1971 Olbrachtovy satirické
verše a epigramy, s edicí/; Slovník českých spisovatelů /1964/;
Slovo a slovesnost /1948-53/; Snaha /1937/; Společnost B.Něm-
cové v Praze /1958/; Tvorba /1960/; Zlatý máj /1964/.

KNÍŽNĚ. Práce o literatuře: A.Novák: Stručné dějiny literatu-
ry české /1946: doplnění a zkrácení, s A.Grundem/. - Překlady:
E.A.Poe: Havran /1946/; H.W.Longfellow: Staré hodiny /1948/;
A.S.Puškin: Měděný jezdec /1948/; J.Dobrovský: Dějiny českých
pikhartů a adamitů /1978/.

REDIGOVAL: Spisy I.Olbrachta /1947-61/; Spisy V.Vančury /1951
až 61/; Slovník českých spisovatelů /1964, s J.Opelíkem/;
Editor a text /sb., 1971, s B.Štorkem/.

USPOŘÁDAL A VYDAL: F.X.Šalda: Kritické projevy 4 /1951/ +
Kritické projevy 9 /1954, s L.Lantovou/ + Studie z české li-
teratury /1961/; I.Olbracht: O jazyce a literatuře /1953/ +
První prózy /1954/ + Na paměť A.Staška a I.Olbrachta /1957/ +

Pryč s legendami /1961/ + Z rodinné korespondence I.Olbrachta /1966, s J.Olbrachtovou/ + Zlý voják a jiné povídky /1977/;
J.E.Purkyně: České práce fyziologické a morfologické /1958/
+ Úvahy a práce přírodovědné /1960/ + Akademia /1962, se Z. Hernofem/; B.Němcová ve vzpomínkách /1961, s M.Heřmanem/ + Patnáct pohádek B.Němcové /1962/ + B.Němcová: Dopisy lásky /1971/; V.Vančura: Občan Don Quijote a jiné prózy /1961/; A., F., N
V.Mrštík: Nedosněné sny /1978/.

jo

Jarmila Urbánková: Vátrný čas. Svazek 4, 1936-37, 4. díl, červen 1937, str.150-157. /Recenze./
Čtenář a kniha. Litovelský kraj 17, 1940, č.49, 1. díl, str.2,3. /Kraj o české knize jako duchovní posila./
Náboženské anony. Litovelský kraj 17, 1940, č.52, 25.5., str.2. /Sloupek proti anonymním vládařům./
Horzátor. Litovelský kraj 17, 1940, č.25, 14.6., str.1. /Úvodník o brakové literatuře./
500 let černého umění. Litovelský kraj 17, 1940, č.40, 27.6., str.2, podepsáno R.H. /Pojedon k 500.výročí vypalování knižnice./
Na okraj Čepova díla. Litovelský kraj 17, 1940, č.43, 23.11., str.2. /O Čepových dopisovních knihách próz./
K výstavě obrazů a knih. Litovelský kraj 17, 1940, č.51, 13.12., str.2, podepsáno r.h. /Referát z výstavy v Litvici 8.-15.12.1940./
Několik slov o Karlu Čapkově. Litovelský kraj 18, květen, č.7, 14.2., str.1-2, podepsáno R.H. /Úvodník, název není./
Kad novou knihou Jana Čepa. (Poznámky epické lyrické než kritické.) Litovelský kraj 18, 1941, č.20, 16.5., podepsáno rh. /O knize Tvář pod pavučinou./
Vědecká instituce pečující o mateřský jazyk. Práva lidu 11.6.1945, str.3. /O úkolech kanceláře Slovenského jazyka českého při České akademii věd a umění./